

AUTORA BALSS PRET MĀKSLĪGO INTELEKTU: PLĀNS STUNDU GARAI NODARBĪBAI

Formāts: Iedvesmojoša darbnīca

Mērķgrupa: Gados jauni radošo jomu pārstāvji

Ilgums: 60-90 minūtes

Zināšanu līmenis: Ievada līmenis, iepriekšējas tehniskas vai ar MI saistītas zināšanas nav nepieciešamas

Mācīšanas stils: Prezentācija ar refleksijas elementiem

PAMATOJUMS

Darbnīcā galvenā uzmanība tiks pievērsta dažādu rakstnieku stila izpētei. Mēs pētīsim ritmu, balsi, stilu. Elementus, kas rada autora unikālo rokrakstu. Mākslīgais intelekts mums palīdzēs noskaidrot, vai šo stilu var viegli viltot. Šis pasākums ir piemērots gan tiem, kuri interesējas par jaunajām tehnoloģijām, gan tiem, kurus tās satrauc.

Projektā īstenotā darbnīca bija daļa no nodarbību cikla "Domu klubs" (Klub Myślowy MeMo), kas koncentrējas uz sabiedrības izglītošanu par zinātnes, sabiedrības un filozofijas jautājumiem pieejamā, taču visaptverošā veidā.

Nodarbības struktūra:

1. Iepazīstināšana ar pasākuma viesi, kuram sākumā parasti uzdod dažus jautājumus, lai parādītu viņa/-s interešu loku.
 2. Viesa vadīta lekcija.
 3. Darbnīcas daļa, kurā dalībnieki izpilda vienu vai divus īsus uzdevumus, kas saistīti ar tēmu.
 4. Diskusija starp viesi, moderatoru un dalībniekiem.
-
-

DETALIZĒTS NODARBĪBAS PLĀNS

1. MI TEKSTA ATPAŽĪŠANA

Darbnīcas sākumā dalībnieki saņem divus teksta komplektus. Katrs sastāv no trim fragmentiem, bet tiem visiem ir norādīts viens un tas pats autors un darba nosaukums. Pēc brīža, kas dots tekstu iepazīšanai, dalībniekiem jāizlemj, kurš ir:

1. Oriģinālais autora teksts.
2. Cilvēka rakstīts teksts, kas balstīts uz autora stilu, imitējot tā oriģinālo rakstības veidu.
3. MI ģenerēts teksts.

Atcerieties! Jūs varat izmantot arī tikai divas teksta versijas – oriģinālo un MI ģenerēto. Mēs iesakām izvēlēties vienu tekstu, kas sarakstīts dalībnieku dzimtajā valodā, un vienu, kas ir tulkots, piemēram, no angļu valodas. Mūsu darbnīcā mēs strādājām ar Bruno Šulca "Komētu" (*Kometa*) un Angelas Kārteres "Cilvēku ar kontrabasu" (*The Man who Loved a Double Bass*). Lai apkopotu dalībnieku viedokļus par autorību, mēs izmantojām vietni Mentimeter.com, taču balsošanai var izmantot dažādas metodes.

Pēc tam ir svarīgi analizēt visus trīs tekstus, lai uzzinātu, kāpēc dalībnieki balsoja tieši tā. Vajadzētu koncentrēties uz tādiem elementiem kā ritms, metaforas un specifiski vārdi, kas norāda uz noteiktu vēsturisko periodu. Šī darbnīcas daļa ir veltīta interpretācijas darbam. Dalībnieku iesaistīšana ir svarīga, taču, ja grupa ir kautrīga vai tai neveicas tik labi, noteikti palīdziet viņiem un moderējiet interpretācijas procesu, palīdzot ar dažām idejām.

Noslēgumā, protams, ir jāatklāj visu trīs tekstu patiesie autori.

Nākamie soļi lielā mērā ir atkarīgi no tā, kā grupai veicās. Ja dalībniekiem izdevās identificēt autora stilu, posms, kurā tiek analizētas viņu darba iezīmes, var būt īss. Ja nē – to ir vērts paplašināt. Ja izmantojat sevis radītu tekstu, kas ir līdzīgs autora stilam, varat paskaidrot savu motivāciju rakstīšanas laikā, lai izceltu autora balsij raksturīgos elementus.

2. KĀ ATPAZĪT MI RADĪTU TEKSTU

Darbnīcas noslēgumam pievērst uzmanību MI ģenerētā stila analīzei, kas nemanāmi pāriet refleksijā par mākslīgā intelekta lingvistiskajām īpašībām. Šādā veidā jūs izskaidrojat dalībniekiem, kā viņi var identificēt MI rīku ģenerētu tekstu. Piemēram, MI ir pazīstams ar to, ka:

1. Seko modelim "tas nav X, tas ir Y".
2. Izmanto daudz domuzīmju.
3. Atkārto konkrētus vārdus.
4. Pārāk daudz fokusējas uz "trijnieka principu" (*rule of threes* – trīs elementu uzskaitījumu).

Šī ir iespēja, lai paskaidrotu, kāpēc MI raksta šādā veidā. Te būs daži piemēri:

- *Šī teikumu konstrukcija parādās tādos darbos kā Bībele un Šekspīra lugas.*
- *MI radītā proza ir "gluda" un precīza, bet kaut kādā ziņā tukša: pārāk tīra, pārāk efektīva, pārāk neitrāla, pārāk perfekta, bez jebkādam smalkām nepilnībām, kas cilvēka rakstību padara interesantu.*
- *MI joprojām mēģina savā rakstībā iekļaut tēlainu un uztveri rosinošu valodu. Domājams, tāpēc, ka tas sasaista to ar labu prozu.*

Raksti un saites, kas var palīdzēt nodarbības teorētiskās daļas sagatavošanā, ir pievienoti šī plāna beigās.

Noslēgumā mēs nolēmām palīdzēt dalībniekiem atpazīt mākslīgā intelekta īpatnējo stilu praksē. Mēs prezentējam divus īsus tekstus, kurus ģenerēja *ChatGPT* un *Mistral AI*, balstoties uz vienu un to pašu vaicājumu (promptu) – ģenerēt īsu tekstu, aptuveni tūkstoš vārdu garu, par saviesīgu vakaru Anglijā 20. gadsimta 20. gados. Tie ne tikai lieliski parādīja visas četras iepriekš minētās pazīmes, bet arī bija ļoti līdzīgi viens otram. Tas ir ļoti vienkāršs uzdevums, ko varat viegli veikt kopā ar dalībniekiem darbnīcas laikā. Lieciet viņiem izdomāt tādu ainiņu, kuru var palaist divos dažādos MI rīkos, un pēc tam salīdziniet rezultātus.

Resursi:

- <https://www.nytimes.com/2025/12/03/magazine/chatbot-writing-style.html#>
- <https://www.interconnects.ai/p/why-ai-writing-is-mid>
- <https://www.theguardian.com/books/2017/mar/04/what-writers-really-do-when-they-write>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ECWpPKzN5IO>
- <https://ctl.duke.edu/ai-ethics-learning-toolkit/does-ai-harm-critical-thinking/>